
Vysokoškolské studium podražilo

Vysokoškolské studium podražilo

04.01.2010, Aleš Bluma

Ministerstvo školství publikovalo výsledky velkého průzkumu mezi studenty vysokých škol. Na dotazník jich odpovědělo 11 743 z 23 964 oslovených, což je vynikající výsledek a ukazuje, že studenti se skutečně zajímají o budoucnost vysokoškolského studia. Ministerstvo zaslalo dotazník celkem na 191 fakult, jak veřejných, tak soukromých vysokých škol. Proto se dají výsledky tohoto průzkumu považovat za zcela reprezentativní. Dotazník byl anonymní, takže studenti mohli odpovídat zcela bez zábrán. A taky tak činili.

Kvalita výuky i vyučujících je dobrá

Velká většina českých studentů je spokojena s kvalitou vysoké školy, na níž studují a velmi dobře hodnotí i své vyučující. Dvě třetiny studentů si myslí, že úroveň jejich studia snese srovnání s evropskou úrovní, čtyřicet procent si dokonce myslí, že je stejně dobrá jako úroveň amerických vysokých škol.

Je otázkou, zda především studenti nižších ročníků, kteří ještě neměli možnost pobytu na nějaké vysoké škole v zahraničí, mohou srovnávat. Přitom na zahraniční studijní pobyty vyjíždí šest procent českých vysokoškoláků, což je jedno z nejlepších čísel v rámci Evropské unie. Od roku 1996, kdy jsme se zapojili do programu evropské výměny studentů Erasmus, už vyjelo na studijní pobyt do zahraničí okolo 40 000 českých studentů. Jenže to má háček. Průzkum ukázal, že na studium do zahraničí se dostávají především děti z bohatých rodin. Děti z chudých rodin tvoří jenom 3,2 procenta českých vysokoškoláků, odjíždějících na zahraniční studijní pobyt.

Bez přivýdělku to nejde

Veřejné vysoké školy jsou sice u nás zdarma, přesto ale náklady na studium jsou značné a každý rok rostou. Ministerstvo zjistilo, že měsíční životní náklady studenta denního studia veřejné vysoké školy letos činily 8163 korun. Poněvadž v roce 2004 to bylo pouhých 3477 korun, ukazuje to, že náklady na studium rostou podstatně rychleji, než je inflace i růst běžných životních nákladů.

Ještě tragičtější situace je u studentů soukromých vysokých škol, kde měsíčně musí student vydat 11 591 korun. Do této částky ještě není započítáno školné, které za akademický rok může dosáhnout až 60 000 korun. To by dávalo celkové měsíční životní náklady studenta soukromé vysoké školy ve výši 17 500 korun! Není tedy divu, že dvě třetiny studentů, ať už škol veřejných nebo soukromých, si musejí během studia přivydělávat. Jenže výdělek odpovídá kvalifikaci. Průměrně si vydělá student veřejné vysoké školy 4 170 korun, student soukromé vysoké školy, který musí platit víc, hledá lépe placenou práci anebo pracuje víc hodin. Dosáhne tak o 2300 korun vyšší výdělek oproti kolegovi z veřejné vysoké školy. Bez pomoci rodičů by to nešlo a skoro pětina studentů je přesvědčena, že studium jejich rodiče neúměrně finančně zatěžuje.

Školné omezí přístup ke vzdělání

Se zavedením školného by souhlasila necelá třetina dotázaných. Muselo by to však být odložené školné, to znamená, že studenti by je platili až v okamžiku, kdy nastoupí do profesního života a dosáhnou určitého platu. Přitom mají realistický pohled na to, co by si mohli dovolit ze svých budoucích příjmů. Na dotaz na vyšší eventuálního školného, nejnižší částku uvedli studenti pedagogických a zemědělských fakult, okolo 10 000 korun. Studenti technických, přírodovědných a lékařských oborů by souhlasili s částkou 14 000 korun a studenti humanitních a společenských oborů byli připraveni ještě 2000 přidat.

Nejvíce byli ochotni zaplatit studenti ekonomických a uměleckých oborů a studenti práv, kde se částka vyšplhala na 17 500. Souvisí to i s tím, jaké příjmy studenti očekávají po absolutoriu. Studenti pedagogických fakult si nedělají iluze a myslí, že budou vydělávat kolem 19 000 korun. Neoptimističtější jsou právníci, kteří odhadli svou budoucí mzdu na 29 000 korun. Dvě třetiny studentů si však myslí, že školné by omezilo jejich přístup ke vzdělání.

Co s výsledky výzkumu

Vedoucí celého projektu, Jakub Fischer z Vysoké školy ekonomické slibuje, že výsledky výzkumu nezapadnou. Na jejich základě chce tým jeho spolupracovníků připravit reformu finanční pomoci studentům. Navrhuje vytvořit systém studentských půjček, které by byly splatné až po vystudování. To by mělo odstranit ekonomické bariéry a umožnit

studium i mladým lidem z ekonomicky slabých rodin. Navíc výnos školného - v případě jeho zavedení - by byl příjmem vysoké školy, která by z něho mohla vypisovat sociální stipendia pro nadané studenty.

Je otázka, jestli bylo třeba na podobné zjištění tolik úsilí a peněz pro soukromou firmu. Výzkum totiž prováděla pro ministerstvo firma SC& C. Ještě, že to financovala Evropská unie. Podobné systémy fungují naprosto běžně ve většině evropských zemí, na západ od Aše už desítky let. Organizace i fungování jsou prověřeny, takže je zbytečné vymýšlet něco nového. Stačí si probrat jednotlivé systémy a aplikovat je na naše poměry. Samozřejmě, pokud by nám šlo skutečně o to, zavést podporu ekonomicky slabým studentům a zvýšit počet vysokoškoláků ze sociálně slabých rodin.

Aleš Bluma